

Alina Brodzka

Pracownia Literatury Międzywojennej

Biuletyn Polonistyczny 31/5 (111), 22-26

1988

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

lizować plan badawczy i podejmować poważniejsze inicjatywy organizacyjno-naukowe.

1 "BP" 1983 z. 1-2.

Roman Loth

maj 1988

PRACOWNIA LITERATURY MIĘDZYWOJENNEJ

Pracownia Literatury Międzywojennej IBL PAN liczy dwunastu pracowników: doc. dr hab. Alina Brodzka (kierownik), doc. dr hab. Janusz Stradecki¹, dr hab. Maryla Hopfinger (od września 1987 r. - na rocznym urlopie bezpłatnym), dr hab. Józef Kelera; dr dr Małgorzata Baranowska, Zbigniew Jarosiński, Hanna Kirchner, Anna Sobolewska, Marek Zaleski, Zygmunt Ziątek; mgr mgr Anna Nasiłowska², Małgorzata Semczuk (sekretarz).

Wszyscy w zespole zajmują się problematyką historycznoliteracką i teoretycznoliteracką okresu międzywojennego oraz - szerzej - piśmiennictwa po 1918 r., dwie osoby wykonują ponadto prace edytorskie. Pracownia realizuje badania o charakterze zespołowym oraz indywidualnym; część przedsięwzięć zespołowych ma charakter ogólnopolski, a członkowie Pracowni uczestniczą w nich jako organizatorzy, redaktorzy i autorzy, część ogniskuje się w Pracowni, a biorą w nich udział - oprócz Zespołu - nieliczni autorzy z innych pracowni IBL oraz ośrodków uniwersyteckich. Pracownia uczestniczy też w badaniach międzynarodowych.

I. Do przedsięwzięć o zasięgu krajowym, a zarazem wypełnianych przez Pracownię, należą:

- "Słownik literatury polskiej XX wieku", którego współautorami,

organizatorami i redaktorami są: A. Brodzka, M. Semczuk, A. Sobolewska (w ramach Pracowni) oraz M. Puchalska i E. Szary-Matwiecka (spoza Pracowni). Słownik dostarczyć ma informacji o podstawowych zjawiskach i procesach literatury polskiej 1890-1980 w kontekście kultury europejskiej. Zawierać ma ok. 240 haseł opracowywanych przez 150 autorów z IBL i spoza. Przewidziana objętość "Słownika" wyniesie ok. 170 arkuszy w dwu lub trzech woluminach, ukończenie pracy przewidywane jest na rok 1988. W związku z przygotowaniem "Słownika" Pracownia organizuje liczne zebrania specjalistów z całego kraju.

- "Obraz Literatury Polskiej", t. IV, s. VI, przedstawiający w hasłach-sylwetkach oraz hasłach-artykułach przekrojowych i syntetyzujących (z antologiami i bibliografią) istotne zjawiska prozy okresu międzywojennego (1918-1939). Współautorami, organizatorami i redaktorami merytorycznymi tej pracy są A. Brodzka i Z. Ziątek. Praca zawierać będzie 34 hasła o łącznej objętości ok. 100 arkuszy w dwu woluminach; ukończenie jej przewidziane jest na rok 1989. Również i to przedsięwzięcie jest okazją do specjalistycznych zebrań, gromadzących badaczy z różnych ośrodków kraju.

II. Przedsięwzięciem organizowanym przede wszystkim siłami Pracowni, przy współudziale kilku autorów z innych zespołów IBL oraz ośrodków uniwersyteckich, jest tom zbiorowy "Studia o prozie polskiej XX w. Formy - nurty - tendencje". Książka ta charakteryzować ma ważne zjawiska literatury polskiej w ujęciach przekrojowych i analitycznych. Planowana jest na ok. 24 arkusze. Redaktorem księgi jest A. Brodzka, a autorami: M. Baranowska - "Miasto w polskiej prozie współczesnej"; M. Hopfinger - "Proza w kulturze audiowizualnej"; Z. Jarosiński - "Nurty awangardowe w prozie polskiej XX w."; H. Kirchner - "Polskie dzienniki pi-

sarskie"; A. Nasiłowska - "Powieść pytań obywatelskich"; M. Semczuk - "Proza poetów"; A. Sobolewska - "Proza doświadczeń wewnętrznych"; M. Zaleski - "Światy odchodzące w przeszłość w prozie polskiej XX w."; Z. Ziętek - "Miejsce dokumentaryzmu w przemianach prozy polskiej XX w."; oraz autorzy spoza Pracowni: A. Martuszevska - "Schematy powieści popularnej"; L. Rola-Bur-ska - "Historia - przedsięwzięcie otwarte. O prozie Berenta, Malewskiej, Parnickiego"; J. Tomkowski - "Metafizyka i cywili-zacja". Całość księgi ma być wykonana w 1990 r.

III. Wśród indywidualnych prac członków Pracowni na pierw-szym miejscu wymienić trzeba ukończoną już, a jeszcze nie opu-blikowaną obszerną podręcznikową syntezę historycznoliteracką Z. Jarosińskiego "Literatura polska po 1945 r." (w ramach serii podręcznikowej "Dziejów literatury polskiej" pod red. J. Ziom-ka).

Prace indywidualne w toku ogniskują się wokół problemów przemian kultury literackiej XX w., ewolucji rodzajów, gatunków, form wypowiedzi literackich w kontekście piśmiennictwa epoki, przemian topiki literatury XX w. Osobną, czwartą, grupę stano-wię przedsięwzięcia edytorskie.

Do grupy pierwszej należą prace M. Hopfinger "Przemiany funkcji literatury a nowe zjawiska komunikacji społecznej" (wy-konanie do 1990 r.) oraz J. Stradeckiego "Julian Tuwim. Biogra-fia na tle życia literackiego epoki".

Do grupy drugiej zaliczyć można syntetyzujące, obszerne prace J. Kelery "Polski dramat XX w. (1890-1980)" (wykonanie po 1990) i "Polski dramat współczesny 1940-1990" (wykonanie do 1990), a także A. Brodzkiej "Studia o prozie międzywojennej" (wykonanie po 1990), Z. Jarosińskiego "Poezja T. Różewicza" (rozprawa habilitacyjna - ukończenie 1989 r.), H. Kirchner

"Twórczość Z. Nałkowskiej" (monografia, cz. II, wykonanie 1989), M. Semczuk "Formy wypowiedzi w polskiej liryce współczesnej" (wykonanie po 1990), A. Sobolewskiej "Poetyka doświadczenia wewnętrznego (o poezji i prozie 1918-1980)" (rozprawa habilitacyjna - ukończenie 1988); M. Zaleskiego "Studia o twórczości Cz. Miłozza" (ukończona), Z. Ziątka "Przemiany prozy dokumentarnej 1930-1980" (wykonanie 1989) i "Współczesna proza wiejska i jej konteksty" (rozprawa habilitacyjna, ukończenie 1989).

Grupę trzecią reprezentują prace: M. Baranowskiej "Urbanizm w literaturze XX-lecia międzywojennego" (rozprawa habilitacyjna, ukończenie 1989); A. Nasiłowskiej "Młodość artysty jako temat literacki (w prozie polskiej 1890-1980)" (rozprawa habilitacyjna, wykonanie po 1990) i M. Zaleskiego "Centrum i periferie. Ojczyzny pisarskie w literaturze polskiej XX w." (rozprawa habilitacyjna, ukończenie 1989).

W ramach odrębnej czwartej grupy długofalowych prac edytorskich wymienić trzeba: edycję ciągłą "Dzienników" Z. Nałkowskiej, opracowywaną przez H. Kirchner, edycję ciągłą "Dzieł" Korczaka, współopracowywaną także przez H. Kirchner oraz wydanie krytyczne "Pism" J. Tuwima, opracowywane przez J. Stradecznego.

IV. Pracownia uczestniczyła autorsko (A. Sobolewska), redakcyjnie (A. Sobolewska) oraz jako zespół dyskusyjny w sesji "Polsko-skandynawskie kontakty literackie w XIX i XX w." (1986); księga gromadząca materiały tej sesji czeka na publikację (zredagowana w 1987 r.). W ramach współpracy międzynarodowej Pracownia uczestniczy też autorsko (H. Kirchner, Z. Ziątek) oraz jako zespół dyskutantów w pracach MPK-9: "Ewolucja powieści historycznej w XX w." - koordynowanych przez Instytut Badań Literackich Węgierskiej Akademii Nauk, jak również w pracach

Kongresu Słowistów (M. Baranowska, H. Kirchner), który odbędzie się w Sofii w 1988 r.

¹ Doc. dr hab. Janusz Stradecki zmarł 12 III 1988 r.

² Mgr Anna Nasiłowska obroniła pracę doktorską 4 maja 1988 r.

Alina Brodzka

luty 1988

PRACOWNIA LITERATURY WSPÓŁCZESNEJ I POLITYKI KULTURALNEJ

(w organizacji)

Pracownia zatrudnia 4 pracowników: prof. dr Witold Nawrocki (kierownik), dr Henryk Michalski, mgr mgr Wojciech J. Kajtoch i Małgorzata Leczycka. Jest organizmem w stanie formowania i profilowania swych planów naukowych. Jej stan personalny nie jest jeszcze ostatecznie uformowany i należy w nim dokonać przesunięć i uzupełnień. Podczas badań polako-litawskich związków literackich, czego rezultatem jest praca "Motyw Litwy w literaturze polskiej XIX w." oraz informacyjne notatki i artykuły o stanie kontaktów współczesnych, mgr M. Leczycka ustaliła temat własnej pracy doktorskiej: "Litwa w pracach badawczych Aleksandra Brücknera". Dr H. Michalski kończy przygotowanie monografii twórczości Andrzeja Struga. Mgr W.J. Kajtoch zakończył pracę nad przygotowaniem monografii twórczości braci Strugackich oraz kontynuuje przygotowanie rozprawy doktorskiej na temat powojennej krytyki literackiej (pod kierunkiem prof. dra M. Stępnia z UJ). Zainteresowania kierownika pracowni skupiają się wokół historii współczesnej literatury polskiej.